

PÅ STAN SLOTTSLIV

Ett lyxigt herrgårdsliv är inte enbart grevar, baroner och kungligheter förunnat. En blomstrande upplevelseindustri låter även oss ofrälse känna av historiens vingslag på närmaste slott eller herrgård. Inspirerad av "Downton abbey" lämnade På stan city för en ståndsmässig weekend med afternoon tea, ekologisk mat och excentriska anekdoter från en förlorad värld.

TEXT OCH FOTO: HANNA MELLIN

Häringe i bärbart format.

En utsvalten slottsgäst i Kavaljersflygeln.

Amatörerna på slottet

EN STRIDSLYSTEN PRINS tar sikte på ett franskt golvur i empire, hans cape fladdrar i vinddraget och hans steg dundrar över stensalens golv. Han rättar till kronan, höjer sitt långa svärd och hugger till. Golvuret rör sig inte en tum, svärdet viker sig och kronan trillar ner. Prinsens mamma kommer springande med förmaningar att ta det lilla lugna. Även plastsvärd kan ställa till det bland dyra antikviteter och tesörplande slottsgäster. Särskilt när papperskronan åker ner över ögonen. Ovanför pojkenes huvud hänger ett porträtt på slottets forna ägarinna Marguerite Wenner-Gren. Hon hade inget till övers för barn och föredrog djur i stället. Hennes tama rådjur Bambi matades i samma sal som nu invaderas av en femårig prins av folket. På slottswweekend kan vi alla vara kungligheter.

En översvallande entusiastisk kvinna hälsar oss välkomna och vill att vi ska känna oss som "en riktig prins och prinsessa" under vår vistelse.

VI ÄR HÄR FÖRETT DYGNs majestätisk tillvaro och har kört från innerstan, via Willys i Länna för att köpa raklödder och snus, genom spenaten och fram till Häringe Slott i Haninge. Efter sju lördagars suktande framför det brittiska kostymdramat "Downton abbey" är det dags även för mig att kliva in i fiktionen på riktigt och njuta av en bort-

skämd och världsfrånvärd tillvaro. Det är dessvärre lite för långt till Highclere castle i Berkshire där den populära tv-serien spelas in men det finns fullt av slott på pendlingsavstånd från NoSe (North of St Eriksplan) där jag bor. Häringe är ett av dem och först på schemat är afternoon tea. Klassiska tillbehör som scones, sandwiches och sylt trängs med typisk kalasmat som broccolipaj och kladdkaka uppdukat på vita dukar.

INGET AKTIVERAR den svenska buffégenen som synen av olika sorter av samma slags maträtter och slottets gäster belamrar de små assietterna från Villeroy & Boch tills blommönstren inte längre syns. Alla är här för att unna sig utöver det vanliga och vad smakar godare än det som hälsofreaken Anna Skipper älskar att hata? Vi brer ännu ett tjockt lager lemon curd på ett par söta chokladscones och går för att hämta mer. I Kinasalongen, där vi sitter, pryds väggarna av en handvävd kinesisk linnetafet. Den rengörs med vitt bröd och en halv meter tar flera månader att behandla. Många av gästerna bär plastsneakers från samma land, de rengörs i tvättmaskinen. Det finns till skillnad från hos godsfamiljen Crawley på "Downton abbey", ingen klädkod för att ta del av det goda livet.

Romantiska weekends, tjejelger, bröllop och konferenser. Slotten och herrgårdarna på utflyktsavstånd från

innerstan erbjuder allt från spabehandlingar till spökvandring beroende på sällskapet. Modeord som ekologisk, närodlat, upplevelsecentrum och vardagslyx kombineras som i ett sudoku för den ultimata beskrivningen av en unik hotellvistelse. Från några tusen och uppåt kan man skapa sin egen historia och gå i kungligheters och adelns fotspår på deras egen hemmaplan. Sova och spisa på herresäten och spankulera i slottsträdgårdar ger en lantlig känsla utan att man behöver vistas på det riktiga landet, det vill säga någonstans i "Tjottahejti".

"Vi snackar alltså lantliv light, som Lidingö ungefär."

Den närodlande trovärdigheten ökar på något sätt när man gnager lamm i Roslagen fast man gnager på samma lamm på Gullmarsplan. Men små inslag av lantlighet räcker långt, ett utedass till exempel, bidrar inte till romantiken på en romantisk weekend. Vi snackar alltså lantliv light, som Lidingö ungefär. Fasaderna må vara från

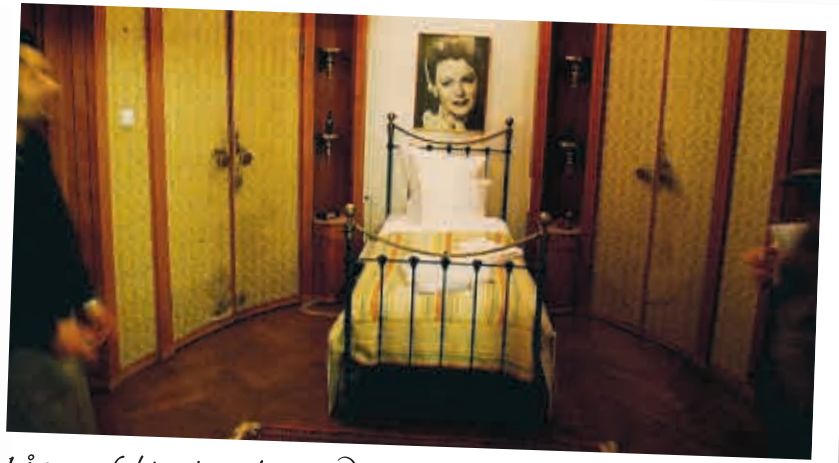

Uppstoppad naturromantik.

Blast from the past! Slottets nuvarande muntra ägarinna omgiven av sin muntra personal.

Låg mysfaktor i Garbos runda svit.

Åttiotalets finest, Glace au Four för alle.

Bli utskälld i sovrummet.

Tvätta, tvätta liten spätta. Ett badkar gjort för fler.

Från fluga till fjädrar. Josephine Baker dansar i garderoben.

Knäpp upp en knapp i kjolen, det vankas tea for two.

1700-talet men innehållet måste signalera de livsstilskoder som vi är vana vid, hur ska vi annars kunna slappna av?

Den gamla ZTV-programledaren och Hassanmedlemmen Pontus Djanaiëff har inrett många av rummen på Häringe. Inget småblommigt så långt ögat når, däremot står det ett skelett med tropikhjälm i vårt rum. Rummen i

kavaljers- och sjöflygeln är inspirerade av de prominenta personer som gästade slottet under tiden det var ett privatägt sommarnöje med ständiga kalas och raj. Vårt rums design har inspirerats av upptäcktsresanden och filmaren Paul Fejos. De koloniala vibbarna vrids upp till max. Ett stort badkar inbjuder till en hårtvätt à la Meryl Streep i "Out of Africa". Ingen erbjuder sig. Trots att det står schampo och balsam från Rodeoläsarnas favoritmärke Byredo i duschen.

Det känns tryggt för en livstilsjunkie som

jag. Egentligen hade något fläderaktigt från Crabtree & Evelyn passat bäst så här utanför tullarna men jag är inte den som är den.

För att byta ut rummets exotiska känsla mot anglofila sådana drar vi på oss stövlarna och ger oss ut på ägorna. Vädret är betydligt mer brittiskt än rummet och även om det inte regnat i något avsnitt av "Downton abbey" så vet ju alla att det är i trädgården de mest spännande konversationerna äger rum. Dessvärre inte i det här fallet. Mitt promenadsällskap piper så i sin tunna stadsjacka att han genast skickas tillbaka till Paul Fejos. Inga problem. Jag leker att jag är Marianne i "Förnuft och känsla" på jakt efter Willoughby i stället. En bra slottsvistelse är en kombination mellan ett lajv och en romantisk weekend. Ibland lajvar man för sig själv. Det är dock inte helt lätt att låtsas att det är ens egna ägor

"Den när-odlade trovärdigheten ökar när man gnager lamm i Roslagen fast man gnager på samma lamm på Gullmarsplan."

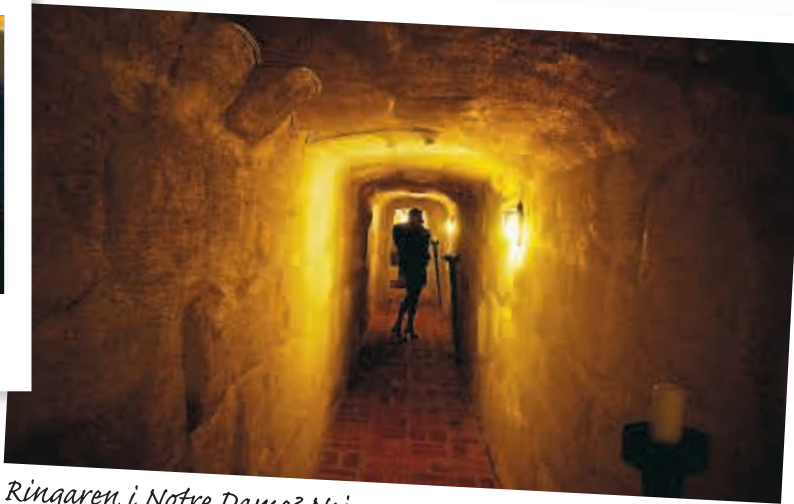
man spatserar på, särskilt inte när andra flanörer dyker upp. När jag stöter på en pigg böna i neongrön skidoverall rasar illusionen helt. Inte en enda Hunterstöver har syntts till sen vi lämnade Vasastan. Skumt.

DET VAR LÄNGE SEDAN vi ofrälse också fick tillgång till landets slott och herresäten. Stora gods är dyra i drift och många ägarfamiljer har sålt hela eller delar av egendomen. Tv-program som "Country House Rescue" ger en inblick i hur dagens ägare mer eller mindre motvilligt finner sig i att allmänheten invaderar. I Sverige må odemokratiska fideikommissbestämmelser vara vid god vigör och endast den äldste sonen kan arva familjeegendomen. Men än så länge kan denne son, om han blir nödd och tvungen, sälja det till högstbjudande. Fideikommissen upphörde för Häringe slott 1929 och Torsten Kreuger blev slottets nya ägare. Han byggde en rutschbana från badrummet på andra

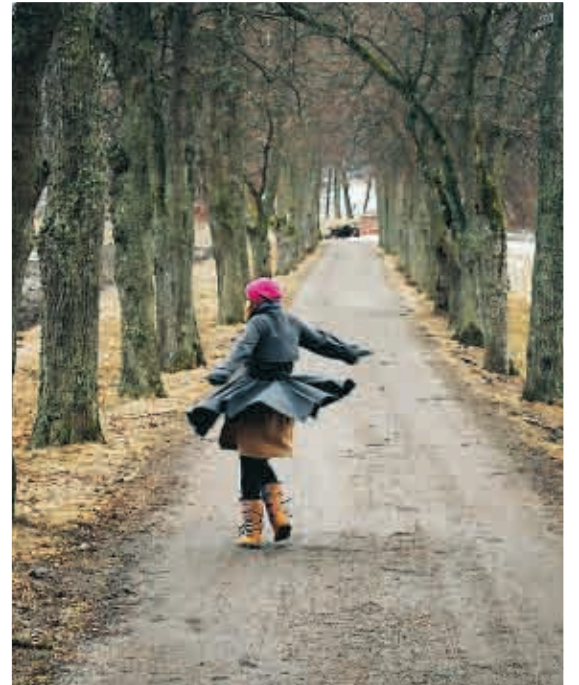

Gin & tonic håller malarian stängen i vårt exotiska rum.

Ringaren i Notre Dame? Nej, en reporter i fårskinn i Kreugers hemliga gång.

I väntan på Willoughby. Ibland får man slottslajva på egen hand.

RIP rådjuret Bambi, en av slottsfrun Marguerite Wenner-Grens 38 bästa vänner.

Rosa drömmar under himmelsängen i slottsfruns gamla sovrum.

Excentriker. Torsten Kreuger byggde en rutschbana från badrummet till utomhuspoolen.

» våningen ner till utomhuspoolen, Sveriges första.

Kreugers tjänstefolk lyssnade noga efter ljudet av nedfallande käglor i den bowlingbana han också lät uppföra, när de trillade sprang de raskt och placerade ut dem igen.

De måste ha älskat när det blev strike.

I denna serviceanda hämtar mitt weekendsällskap bok, morgonrock, tofflor och kallt vitt vin till mig. Omöjligt att hämta själv när man hoppat ner i ett skumbad. Det måste vara fantastiskt med tjänstefolk om man ignorerar sitt gnagande dåliga samvete. Så länge de lärt sig att säga "toppen" av Nannyakutens Wilhelmina Wachtmeister kan man leva i illusionen att det är just vad det är. Toppen.

"VI KAN INTE LEVA GENOM DEM" upprepar den skurkaktiga herrbetjänten Thomas i "Downton abbey" som utspelar sig åren innan första världskriget bryter ut. 2011 tipsar Wachtmeister blivande barnflickor att bära pärlörhängen och bete sig som familjen de jobbar åt.

På slottsweekend byter man om till middagen, det vet alla som någonsin sett en kostymfilm. Matsalen på Häringe är full av par i olika stadier av förälskelse och aftonklädsel. Vissa låter maten tysta munnen iklädda paljetter och andra tindrar med ögonen i en gammal golfpiké. Själv känner jag mig fin i fjäderdiadem innan jag ser att de säljer likadana i receptionen. Roman-

tiska förväntningar hänger i luften, ingen unnar sig en lyxig slottsweekend för att tjafsa om badrumsrenoveringen. Däremot för att få sova ut, som det par som just köpt hundvalp ser mest fram emot. Stämningen påminner om den som befinner sig på restaurang Le Rouge på Alla hjärtans dag, nu jävlar vankas det romantik! Middagsmumlet är tillräckligt lågmält för att man ska höra vad de andra kärleksparen beställer att dricka. En bakåtslickad ungtupp vill glänsa med sina champagnekuns-kaper men hans sällskap vill ha Cola light. Paret Wenner-Gren, som köpte slottet av Kreuger, unnade sig ofta en Kir i det nedre gotiska rummet före middagen. I anslutning till det hade tjänstekvinnorna sitt sovrum och från det går en trappa upp till Axel Wenner-Grens sovrum. Så praktiskt.

PÅ HÄRINGE SERVERAS så kallad "slow food" som bland annat innebär att man använder råvaror av bra kvalitet från lokala producenter, det betyder att man i största möjliga mån använder närodlat mat. Ordet ekologiskt nämns i goda ordalag av ett middagsällskap, men när en av de få barnvärderna frågar sin mamma vad ordet betyder får hon inget svar. Vår carpaccio och fisk är goda. Lammet är så gott så att jag vill hoppa ner i lerkruket och simma runt i såsen. Servitrisen säger att hon kan förstå det. Efterrätterna har åkt tidsmaskin från åttiotalet och består av fattiga riddare och glace au four.

De fattiga riddarna må ha ont om deg men de vinner dessertduellen. Efter middagen serveras kaffe i stensalen en trappa upp. Kärleksparen placerar sig på lagom avstånd från andra par men med så lite avstånd som möjligt mellan varandra. Med lite fantasi ignorerar vi dem och låtsas att slottet är vårt. Det går riktigt bra. Tills tjommen i golfpikén slår sig ner vid flygeln och undrar vad hans tjej vill höra för låt. Efter lite miss-handlande av tangenterna ger han upp och vi återgår till att lyssna på muzakversionen av Radioheads "Creep".

NÅGRA STARKA COCKTAILS ger flytande mod att snoka runt i slottets alla vrår. Det går fint tills vi blir ertappade av bartendern. I stället för att hytta med näven bjuder denna Johnny Depp-kopia på en guidad tur av Häringe by night och börjar i Marguerite Wenner-Grens klädkammare. Hon hade flera uppsättningar kläder i sina olika hus så hon kunde flyga privatjet mellan dem med endast en handväska dinglande på armen. Hennes resesällskap var sexton chihuahuas som hon råkade släppa lösa på Miamis flygplats till personals förtret. Marguerite Wenner-Gren anställde även extra personal på Häringe för att plocka rosenblad till den "Rosornas bal" hon ville anordna på slottet. Dessvärre doftade rummen så starkt av dessa rosenblad att festen fick flyttas in till våningen i stan. Rackarns.

Excentriska anekdoter att roa dagens besökare med bidrar till känslan att vi får ta del av en förlorad värld. Eskapismen eskalerar när vi går genom den underjordiska gång som Kreuger

"De fattiga riddarna må ha ont om deg men de vinner dessertduellen."

lät bygga för att spara de kvinnliga gästernas klackar när de skulle ta sig från sina sovrum till festen på slottet. Bartendern Johnny Depp ger mig ett fårskinn att svepa över axlarna om det skulle dra kallt nere i stenvälven.

Vi kommer fram till det rum som Wenner-Grens lät inreda åt Greta Garbo när hon var gäst. Hon gillade inte kanter, så rummet är ovalt. Lite galet kan tyckas. "Det kan hända, men det är inte direkt en B-kändis vi snackar om här", säger Johnny Depp och visar det angränsande vardagsrummet med hemlig gång. Den sägs ha använts av Garbos älskarinna.

FRUKOSTEN SERVERAR MAN sig själv, det vet alla som har sett Ryan Phillippe begå en morgonfadäsi i "Gosford Park". Några dagstidningar delas broderligt mellan gästerna som suktar efter nyheter från den verkliga världen. För det gör man efter ett dygn som påhittad kunglighet på vischan. Det är en tillvaro som gör sig bäst kryddad med dramatiska påhitt och som kräver vasst manus och en regissör för att vara spännande.

Vi kan inspireras av Per Morberg och Johan Hakelius i fyra nyanser av tweed, Peder Lamm på skattjakt i "Slottsliv", inredningsreportage i House and Garden och stora doser av brittisk "Upstairs, downstairs" på tv. Lord och lady Carnation på Highclere Castle väddar till allmänheten att vara vänliga att anmäla sina bussbesök i förväg, de har haft så fullt upp i år. Alla vill ha en del av historien – oavsett om den är någon annans. Är den till salu så köper vi den.

HANNA MELLIN
hanna.mellin@dn.se

PÅ STAN SLOTTSLIV

Slottsliv på pendelavstånd

Fly betongen och ge dig ut i spenaten - på under en timme byter du den urbana djungeln mot slottspark och herrgårdsliv. På stan tipsar om 12 ställen för livsnjutare.

TEXT: HANNA MELLIN

FOTO: JAN E CARLSSON

Ekolsund

60 min från Stockholm city
7 På Ekolsunds värds- hus med W är meny inspirerad av det franska köket. Frankofilen Gustav III fick slottet i dopgåva och det sägs vara hans favoritslott. Bli man sömning finns det fyra minisviter från 1700-talet att bada kopparbadkar och sussa i. **Ekolsunds slott och värds- hus, Ekolsund.**

FOTO: JAN MALMBERG

Gripsholm

45 min från Stockholm city
8 Följ i munkars, gyck- lare och kungars fot- spår och besök Gripsholms värds- hus som välkomnat gäster sedan 1609. Ett besök i gulliga Mariefred rekommenderas innan man slår sig till bords. **Gripsholms värds- hus, Kyrkogatan 1, Mariefred.**

FOTO: LARS EPSTEIN

Kungliga Slottet

0 min från Stockholm city
9 På tisdag startar guldäggsjakten för barn i slottets parad- väningar. Kungliga Slottet har påsktema och delar ut guldpenningar till alla som deltar. Se till att få tillbaka en smula av apanaget och styr kosan mot Lejonback- en i påsk. **Kungliga Slottet, Lejon- backen, Gamla stan.**

FOTO: HENRIK MONTGOMERY/SCANPIX

Riddarhuset

0 min från Stockholm city
10 Vill du leka katt bland hermelinerna eller bara kika på Sveriges adels vapensköldar är ett besök på Riddarhuset ett måste. Titta in på de mo- derna riddarnas klubbhus vardagar mellan 11.30 och 12.30. Ring intendenten för guidad visning. **Riddarhuset, Riddarhus- torget 10, Gamla stan.**

FOTO: BERTNY CLAESON/SCANPIX

Krusenberg

50 min från Stockholm city
11 För dig som inte vill ut och fingå i slotts- parken eller dofta på olika sorters olivolja i gårdsköket rekommenderas en tur till Krusenberg. Här kan du spela en runda golf eller spela tennis i naturskön miljö innan du tar ett dopp i Mälaren. **Krusenberg herrgård, Uppsala.**

FOTO: SASTAHOLM.SE

Såstaholm

15 min från Stockholm city
12 För en slottsweekend utan slottsliv erbjuder Såstaholm olika week- endpaket. Från klassiskt romantiskt till temahelger som "Den ofrivillige gol- faren" och "Twin Peaks". Såstaholm har sin egen nattklubb där gästerna uppmuntras att dra på sig fjäderboan och släppa loss på scenen. **Såstaholm, Såstaholms allé, Täby.**

FOTO: ANNIKA GOLDBAMMER

Görvålns slott

20 min från Stockholm city
1 More is more på su- perstylade Görvålns där du fikar bland pastel- färgade möbler och kuddar med strutsfjädrar. Mysigast att besöka i sommertid då det finns ekor för uthyrning i viken, poesiuppläsning och parasollsnurr står man för själv. **Görvålns slott, Görvålns- vägen, Järfälla.**

FOTO: KRÄGGA HERRGÅRD

Krægga herrgård

30 min från Stockholm city
2 Klassiska Krægga i nyklassicistisk stil bju- der romantiska weekend- paket i vacker miljö. Vårens och sommarens program innehåller konserter, cham- pagneprovning och visfesti- val. Boka "Härbret" och bo i eget hus över helgen. **Krægga herrgård, Krægga gårds väg 4, Bålsta.**

FOTO: PER NORLIN

Rånäs slott

50 min från Stockholm city
3 Gör som Mickan och Fredde från "Solsidan" och ta chansen i utomhusjacuzzin. På Rånäs kan du gå på spa innan du sätter dig till bords. Det bästa rummet hittar du i en av flyglarna och många rum har rymliga bad som gjorda för sällskap. **Rånäs slott, Skedviken, Rånäs.**

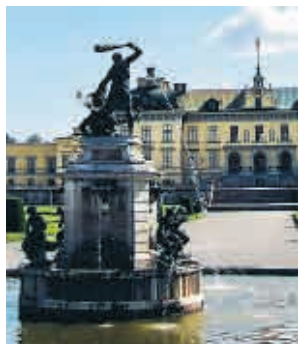

FOTO: ANNIKA GOLDBAMMER

Drottningholm

20 min från Stockholm city
4 Ta båten ut till Stock- holms eget Versailles, Drottningholm. I helgen startar påsklovstemat "Gul- djakten" med skattjakt och visningar för barn. Bota- niser i barockträdgården och besök Kina slott. **Drottningholms slott, Brommaplan, buss 301, 323. Båt från Stadshuskajen.**

FOTO: BEATRICE LUNDBORG

Skebo herrgård

60 min från Stockholm city
5 Ät gott och närodat i 1700-talsmiljö på ekologiska Skebo. I helgen kan man hälsa på gårdens tvåhundra lamm och sju kalvar. Under Valborgshel- gen är det Bourgognetema på Skebo med vinprovning och avsmakningsmeny. **Skebo herrgård, Brobyvägen 18, Skebobruk.**

FOTO: BEATRICE LUNDBORG

Elfviks gård

15 min från Stockholm city
6 Slå dig ner i bibliote- ket med en god bok eller brunch på verandan. En våreftermiddag kan man låtsas att Elfviks gård är ens egen. På gården finns getter, kaniner, hästar och lamm till små gästers stora förtjusning. **Elfviks gård, Elfviksvägen 152, Lidingö, Ropsten och buss 204.**